GAZETA KRAKOWSKA

Nro 33.

Z KRAKOWA DNIA 24. KWIETNIA 1811 Roku WE SRODE.

Do Redaktora Gazety Krakowskiey.

Czytałem w Gazecie Warszawskiey List Amerykanina uwiadomiaiący o Gipsie, i iego w tamtym kraiu użyciu, lecz zdał mi się nader krotką obeymować wiadomość. Dla gospodarney Prześwietney Publiczności, zebrałem niektore uwagi, które WPanu przesełaiąc, ieżeli ie warte ogłoszenia uznasz, o umieszczenie w gazecie swoiey upraszam; poprawienia pomyłek, doświadczeń, chętnie od Prześwietney Publiczności oczekuiąc.

Łącząc wyraz poważenia.

Piekarski.

Krotka wiadomość o Gipsie.

§. 1. Gnoienie Gipsem, Jego Historya.

Gnoienie Gipsem za nowe brać nie powinniśmy; w dawnieyszych czasach mamy iuż niektóre ślady iego używania, które przecię daley rozgłoszone nie były. Dopiero w połowie przeszłego wieku, Szanowny z swoich Rolniczo-Gospodarskich pism, Pastor Mayer w Kupferzell, z Hrabią Schullenburg w Hanowerskim dobra maiącym, gdzie Gipsu w okolicy Nidku niedaleko od Göttingi kopalnie znaydowały się, i od dawnego czasu używany był, korresponduiąc, pożytek Gipsu nietylko z niewiadomości podniosł, ale iak ma bydź używany nauczył. W Szwaycarach przez sławnego na ow czas założyciela towarzystwa rolniczego w Bernie, Tchifelli, z innych uczynione doświadczenia, a w Niemczech przez Schubarta Klefeld, Koniczowego Apostoła, wskutkach swoich opowiadany, był ieszcze lepiey obiaśniony. Lecz iak bywa w nowych wynalazkach, zaraz przeciwnicy się znayduią, dla tego, że kto inny nie oni rzecz pożyteczną wynaleźli. Ganiono używanie Gipsu, nawet utrzymywano, iż posiany pioruny sprowadza. Pozwolmy tym przeciwnikom gadania.

Mimo iednak nagany, we Francyi szczególniey koło Paryża używanie rozeszło się i Ameryka wiele bardzo dla gnoienia swoich gruntow Gipsu wywoziła. — Toż samo czyniono w Anglii chociaż tam wapnowanie gruntow w wielkim użyciu przecię o gipsowaniu nie zapominaią.

W kraiu naszym z podziwieniem uwiadomienie w gazetach list Amerykanina czytano, i to mnie do ninieyszey krotkiey wiadomości opisania przywiodło. — Koło Krakowa, a osobliwie w wsi Skotnikach bardzo wiele Gipsu wypalaią, i do miasta fabryk ubodzy ludzie noszą; w Proszowskim, koło Piotrkowic, Koniuszy, Pincza-

wa, Chwałowic, Sendzieiowie, i innych okolicach znayduie ſię: robią z niego ſtoliki, wazony, kolumny, lecz aby go do gnoienia gruntow koniczyny, łąk, używano nie słyszałem.

§. 2. Skutek Gipsu w Gospodarstwie.

Skutek Gipsu nie w każdym gruncie, iednakowy bywa i ztąd go iedni chwalą drudzy ganią. To iednak z doświadczenia potwierdza ſię, że więcey na suchych iak mokrych gruntach; suchym lecie iak mokrym, osobliwie kiedy ieſt palony skutkuie, ale w gruncie wyniszczonym, wypłonionym, który pruchnicy ziemi nie ma, zboża rodzić niechce nic nie pomoże. Niektórym roślinom bardzomało do wzrostupomaga; przeciwnie drugim wielką ieſt pomocą i wzrostu dodaie. Do poślednich wszyſtkie rośliny ślimacze, i krzyżowe maiące liście należą, i wiele im bardzo do wzroſtu pomaga, gdy posypany długo na liściach pozoſtaie. Oprocz, że ſię do wzroſtu liści przyczynia, lecz i grunt zbogaca. Gdy bowiem (mowi sławny Gospodarz Thaer) w Jesieni 1808 roku na odznaczonym sążniu □ żyta kawałek w Jesieni pogipsował a w roku 1809 na wiosnę białą koniczyną na paſtwisko cały grunt obsiał. Mało bardzo koniczyny powschodziło, przeciwnie na po gipsowanym mieyscu gęſta i wysoka koniczyna była.

§. 3. Przygotowanie Gipsu.

Co do skutkow ieden ieſt, czyli palony, albo surowy będzie. Surowy iednak do tłuczenia trudnieyszy, lecz drew oszczędza. W Skotnikach iuż palony przedaią; ktoby miał u siebie Gips i młyn mógłby kazać ſtępy porobić, i w nich tłuc Gips. Stępy takich do omielania prosa używaią możnaby do tłuczenia Gipsu spod i ſtępy okowaiąc używać. Albo tedy kupnem, albo surowy Gips kupuiąc utłukłszy, w miarę posiać ſię maiącego Pola przysposobić należy.

§. 4. Sianie.

Tutay nie zgadzaia ſię Pisarze przecię doświadczenie uczy, aby w dzień cichy nie wietrzyſty, wieczorem kiedy ſię deszczu spodziewamy, tak obsiewać mamy ażby posiane trawy, zboże, ſtrączkowe iarzyny bielały ſię, albo iak mowią na korzec wysiewu zboża, dwa korce biorąc.

§. 5. Wyliczanie traw, ktore gipsować można.

Już bardzo wiadomo, że koniczyna, na podłym gruncie wcale ſię nie udaie, bo kiedy po ięczmieniu ią sieiemy, a ten gruntu pulchnego i gnoynego wymaga, idzie zatym że i koniczyna zawsze na dobrym gruncie siana bywa.

Koniczyna tedy zwyczayna pogipsowana bydź powinna. I tak ieżeli koniczyna w gruncie równym, niezpłoczyſtym posiana, w iesieni można ią tak, ażby biała była pogipsować, bydła iednak na pogipsowaną puszczać nie należy, boby mu szkodziło.

Jeżeli pagórkowate grunta koniczyną obsiane, na ten czas iak tylko na wiosnę śnieg zeydzie, im wcześniey to lepiey konicz pogipsować.

§. 6. O tymże.

Pospolicie w Czerwcu konicz, albo, gdy May ciepły i deszczowy w Maiu iuż kwitnąć zaczyna, na siano koszemy na ten czas skosiwszy i zebrawszy siano, można zaraz wieczorem konicz pogipsować, a daleko większą i gęścieyszą będzie; po

drugim skoszeniu iuż gipsować niepotrzeba, boby naderemnie się konicz wysilił.

§. 7. LUCERNA ESPARSETTA

Co o pogipsowaniu koniczu mowiliśmy, toż samo o Lucernie, Esparsecie, rozumieć i wykonywać należy, a iak mowi Sławny Berger o czwartą część większego urodzaiu spodziewać się możemy.

(Reszta potem.)

Z Paryża d. 4 Kwietnia.

Wiadomość o urodzeniu się Króla Rzymskiego doszła właśnie w ten czas do Tuluzy, gdy akademiia różanna zgromadziła się dla przyznania nagrod. Natychmiast odmieniono przedmiot swoich naradzeń i postanowiono na ten raz nadzwyczayną nagrodę za naylepsze wiersze z powodu wielkiego tego zdarzenia, które z rządza szczęście Francyi. Jeden z zgromadzenia odezwał się, iż P. Alexander Souriel, audytor rady stanu, przysłał mu napisany na tę okoliczność wiersz. Przeczytał go; pochwaliło go zgromadzenie i wyznaczyło autorowi nagrodę.

W Nancy umarł Jenerał Gilot.

Dzienniki nasze przywodzą co następuie:

" Prożniacy, czyli mowiący, czego nie mowiono. — Kto prożniackie życie prowadzi, czyni się ważnym człowiekiem; kto niczem nie zarządza, kieruie skarbem państwa; kto nie może nic do sławy dodać, iest iey tłumaczem i roznosicielem. Widzimy w Paryżu ludzi bez żadnego wyobrażenia o rzeczach i celu, którzy iednak zgaduią myśli rządu. Naymilszą ich zabawą iest zapowiadać podroż Cesarza, oznaczać iey czas i przedmiot. Przepowiedzenie ich okazało się tyle razy kłamstwem, że iuż mało znayduie wiary, iednak ich to od baiania nie wstrzymuie. Wiedzą z dobrego źrodła dodaią, iż rząd zamyśla wszystkie wielkie posiadłości, przedsięwzięcia, i t. d. pod swoie zarządzanie zabrać. Chce wziąść na siebie wszystkie łazienki, wozowe poczty, furmankę, a nawet wszystkie publiczne zakłady, banki, notaryaty, kantory, i t. d. Dzięki niech będą niewyczerpanym nowiniarzom; lecz możnaż cierpliwie słuchać marzeń nadwerężonego muzgu lub zmyślonych i obmierzłych powieści, które pochodzą od złośliwego umysłu?,,

Dzisieyszy Monitor zawiera wyrok urządzaiący Cesarskie sądy, które w Hadze, Metz, Nancy, Orleanie, Rouen i Amiens zaprowadzone zostaną. Pomiędzy zastępcami jeneralnego prokuratora przy sądzie w Hadze postrzegamy P. Beckman-Schoor, dotychczasowego audytora rady stanu w Paryżu.

Baron Lacue, referendarz, poiechał do Hiszpanii, gdzie odbywać będzie obowiązki jeneralnego intendenta przy woysku w Arragonii.

Z Madrytu d. 17 Marca.

Wyrok Królewski opiewa, iż trzcina cukrowa, która w Hiszpanii rośnie, iako też cukier, rum i inne płody, które z kraiowych roślin są wyrabiane, maią bydź na 10 lat od dziesięciny uwolnione. Minister wewnętrzny ma Królowi podać ogólny plan względem sposobow zaprowadzenie rozmaitych osadowych roślin, których ieszcze w Hiszpanii nie ma.

Wczoray odebraliśmy wiadomość o wzięciu Badaioz. Zabrano tam 10,000 ludzi w niewolą. Zaszłe przy Badaioz zdarzenia, przywodzą na myśl smutny los, który spotkał zbiegłą z Danii dywi-

gyą pod rozkazami Romany. Od czasu iak uchybiła winnego szacunku prawom gościnności i złamała przysięgę, doznawała nieustannie przeciwności losow. Góry Biskai, Santandru, Asturyi, Galicyi, a nakoniec rzeka Gebora widziały zupełne zniszczenie tego korpusu, który przeznaczony był dla swey iedności dać inny przykład Hiszpanom. Nie iest myślą Anglii bronić Hiszpanii, ani Portugalii; bo gdyby taki zamysł miała, wspierałaby dzielnie woyska, które na przod wysela i nie dozwalałaby ich bez korzyści niszczyć.

Empecinando, ścigany od kolomny Jenerała Darmagnac, rządzcy prowincyi Kuensa, cofał się aż do wsi Priego, tam stanął z 3000 swoiego woyska i wdał się w bitwę, którey wypadkiem było, iż nieprzyiaciel musiał w gory uciekać, zostawiwszy na placu boiu przeszło 150 rokoszanow zabitych i znaczną liczbę utraciwszy w jeńcach. Westfalska lekka konnica, a mianowicie Naczelnik szwadronu Plessen szczególniey się w tey rozprawie popisał.

Z Londynu d. 22 Marca.

(Z Monitora.)

Wypis z dziennika Star. W Londynie na ulicy Downik d. 24 Marca o północy. — Milordzie! Kapitan Hope, adjutant Jenerała porucznika Graham, przybył w tey chwili z doniesieniem o chwalebney rozprawie, która d. 5 b. m. zaszła między iego dywizyą i woyskiem Marszałka Wiktora, które składało się z dwoch dywizyi Rufina i Lawala. (1) Dywyzya Jenerała Graham wyruszyła d. 25 Lutego z Tarifa. D. 5 Marca stanęła po 16 godzinnym nocnym marszu na wzgorkach Barosa, w odległości około 4 mil Angielskich na południu od rzeki S. Pedro. Gdy przednia straż Hiszpańska pod Jeneralem Mendyzabal uderzyła zręcznie z tyłu na nieprzyiacielską liniią i otworzyła związek z wyspą Leon, odebrał Jenerał Graham od naczelnie dowodzącego Hiszpańskiego Jenerała zlecenie, ażeby udał się z Barosa do Torre de Barmesa. Idąc tam dowiedział się, iż nieprzyiaciel pokazał się wrowninie i ciągnie przeciw wzgorkom Barosa. W stanowisku tem przyszło do uporczywey rozprawy, w którey nieprzyiaciel z utratą 6 dział odparty zupełnie został. (2) Jenerał dywizyi Ruffin raniony i wniewolą był zabrany. Naczelnik głownego sztabu Bellegrad, (3) ieden z adjutantow Marszałka Wiktor i ieden pułkownik zostali zabitemi, a 9 kapitanow i około 420 żołnierzy dostało się w naszą niewolą. (4) Woyska Angielskie utraciły w zabitych 7 officerow i około 190 żołnierzy, a w ranionych 5 podpułkownikow, iednego majora, 36 porucznikow i chorążych i około 940 żołnierzy. Zdaie się, iż w tey bi-

Przypiski Monitora.

(1) Po iedney tylko brygadzie znaydowało się tam z tych dwoch dywizyy, z których żadna nie miała 2500 ludzi; bo z obuch 4 bataliony posłane były na zmocnienie załogi w Medina-Sidonia.

(2) Powinniście tylko wyrazić 2 działa i 4 wozy prochowe; lecz nie wspominacie, iż utraciliście 4 działa i 3 chorągwie.

(3) Nie ma żadnego Jenerała tego nazwiska. Naczelnik bowiem głownego sztabu nazywa się Semele.

(4) Zabraliście naywięcey 150 ludzi ranionych w niewolą, a w naszą dostało się 720 waszych.

twie znaydowało się około 8000 nieprzyiacielskiego woyska, (5) a Angielskiego nie było, wraz z Hiszpanami, iak 5000 ludzi. (6) Jenerał Graham przeszedł z swem woyskiem za rzekę S. Pedro i powrócił na wyspę Leon. (7)

Podp. *Liwerpool.*

Dziennik *the Sun* zawiera poczet zabitych lub ranionych officerow w rozprawie d. 5 Marca przy Barosa. Pomiędzy zabitemi znayduie się 1 kapitan i 2 chorążych od gwardyi, i 1 kapitan od 2go huzarow pułku legii Niemieckiey. Pomiędzy ciężko ranionemi znayduie się 4 officerow od gwardyi, a lekko 1 porucznik od 2go huzarow pułku Niemieckiego, 6 officerow od artyleryi, 4 officerow od 20go Portugalskiego pułku, &c.

Z dziennika Goniec, pod d. 12 *Marca.* — Wczoray przybył do Portsmutu okręt z Malty, który przed ośmią dniami opuścił Gibraltar. Przypłynął na nim officer z nader ważnemi listami z Konstantynopola. Dowiedzieliśmy się także przez tenże okręt, iż Jenerał Graham udał się d. 21 Lutego do Algesiras. Celem tey wyprawy iest przymusić nieprzyiaciela do odstąpienia od oblężenia Kadyxu. (8) Jenerał Graham uderzy na niego z iedney, a załoga Kadyxka z drugiey strony. Jeżeli to uderzenie razem nastąpi i załoga Hiszpańska sprawi się meżnie, tedy spodziewać się można, iż wyprawa zupełnie się uda.

Z dziennika Englishman, pod d. 17 *Marca.* — Oczekiwanie, które pokazanie się oktętu na wysokości Falmutu sprawi-

(5) Rozumieć tu potrzeba niespełna 5000 ludzi.

(6) W rozprawie tey znaydowało się 7000 Anglikow, 8 do 9000 Hiszpanow i 1000 Portugalczykow, co wynosi 16 do 18000 ludzi. W poczecie waszem wymieniacie 11 pułkow Angielskich, to iest 3 gwardyi, 9ty, 28my, 47my, 67my, 82gi, 87my, 95ty liniiowey piechoty i 2gi huzarow, tudzież 20ty i 29ty Portugalski, co uczyni razem 8400 głów znayduiących się w bitwie. Dywizya Hiszpańska miała naymniey 9 do 10,000 ludzi, nie licząc znacznego korpusu goralow strzelcow, którzy wam w innych mieyscach czynili przysługi.

(7) Jenerał Graham! Wypłynęliście d. 25 Lutego z Kadyxu, a wysiedliście d. 28 Lutego w Algesiras. Powiedźcież nam dla czego przedsięwzięliście tę woyskową przeiazdzkę z tak wielkim kosztem? Chcieliście linie Xcia Beluny opanować; dokazaliżeście tego? Chcieliście znieść oblężenie Kadyxu; dokazaliżeście tego? Chcieliście odebrać Chiklanę; dokazaliżeście tego? Kiedy wszystko chcieliście ogniem i mieczem zniszczyć, czemuż dozwoliliście się wstrzymać na tak piękney drodze? Nie na wyspie Leon, lecz w Chiklana, któraście z placu boiu widzieli, należało wam d. 5 Marca nocować: zdobylibyście tam byli 100 dział, 60 armatnych szalup i nakoniec wiele potrzeb woyskowych; magazyny, szpitale, &c. To było celem waszego poselstwa; dopełniliżeście go? Zostaliście pobitemi, utraciliście połowę woyska i o mało nie byliście przymuszonemi do złożenia oręża. Przewyższaiąca liczba i dostanie na placu woysk waszych uratowało was od zupełney zguby. Dla tegoż tylko wyszliście przed 10 dniami z Kadyxu, ażebyście tam powrócili? Nie lepiey że tam było zostać? Mielibyście o 4000 Anglikow lub Hiszpanow więcey pod waszemi rozkazami.

(8) Nad tym artykułem zastanowić się należy. Dziennik Goniec iest rządowem pismem. Nim wiadomość nadeszła o pobiciu Grahama, powiadał, iż chciano oswobodzić Kadyx. Teraz powiada, iż chciano tylko woyskową zrobić przechadzkę.

ło, a który wzięto za okręt przychodzący z środziemnego morza z donieſieniem o wypadku wyprawy, maiącey za cel oswobodzenie Kadyxu, niespełniło ſię. Okręt ten przybył z Ameryki i nie przywiozł żadnych nowin. Oba ważne działania, które iak wiemy, rozpoczęły ſię na półwyspiu, dały powod do wielu pogłosek. Co ſię tyczy wyprawy, która uderzyć ma na Francuzkie ſtanowisko przed Kadyxem z tyłu, nie możemy ukryć naszey obawy względem wypadku, gdy pomyślemy z kim Jenerał Graham ma do czynienia. Może prożna ieſt nasza obawa; (9) wszelako ieſteśmy niespokoynemi.

Z dziennika the Sun pod d. 23 *Marca.* — Mieliśmy nadzieię, iż dziś będziemy mogli udzielić naszym czytelnikom zaspokaiaiące donieſienia o wyprawie, która pod sprawą Jenerała Graham z Kadyxu wypłynęła; lecz muſiemy ſię ieszcze wſtrzymać. (10) Nie mamy w prawdzie zwyczaiu wzbudzać przesadzonych oczekiwań; wszelako pokładamy naywiększe nadzieie w tey wyprawie. Jeżeli ſię uda, skutki iey będą nieskończenie ważne, nie tylko co do oswobodzenia Kadyxu, ale też co do wpływu, iaki mieć może na poruszenia woysk Francuzkich, które grożą teraz granicom Portugalskim, i nowey tęgości, iaką to zdarzenie w mieszkańcach południowey Hiszpanii wzbudzi. — Podług donieſień z Gibraltaru, zdaie ſię, iż Jenerał Graham d. 21 Lutego wylądował z znaczną ſiłą do Algesiras. (11) Zamiarem tey wyprawy ieſt wyprzyć Francuzow z rożnych ſtanowisk, które przed Kadyxem zaymuią i przymuſić ich do odſtąpienia od oblężenia tego miaſta. Oczekuiemy od dnia do dnia zaspakaiaiącey wiadomości względem tey wyprawy, która rownie zręcznemu, iak walecznemu wodzowi, iakim ieſt Graham powierzona zoſtała.

Z dziennika Obserwer, pod d. 24 *Marca.* — Z prawdziwą radością udzielamy czytelnikom naszem liſt naſtępuiący, który donoſi o cofnieniu ſię Maſseny z Santarem:

„P. Jorke poleca się Lordowi Prezydentowi Londynu i ma honor przesłać Mu telegraficzną wiadomość, którą z Plimutu odebrał: — Maſsena cofnął ſię z Santarem. Lord Wellington poszedł za nim d. 6 Marca. Okręt Garnet przybył tu z tą wiadomością.„

Niedoſtatek żywności przymusił zapewne Maſsenę do cofnienia się. Rozumiemy, iż rząd nie odebrał o tem zdarzeniu inney wiadomości nad powyzszą; lecz iutrzeysza poczta z Lizbony coś więcey przyniesie.

Izba niższa po załatwieniu niektórych

---

(9) Wszyſtkie dzienniki Londyńskie zgadzaią ſię, iż celem wyprawy Jenerała Graham było oswobodzić Kadyx.

(10) Jenerał Graham popłynął z Kadyxu do Algesiras; chciał bowiem z tyłu uderzyć na linie Francuzkie i znieść oblężenie Kadyxu. Zdaie się więc, iż Angielskie Publikum krótkiey bardzo ieſt pamięci. Z resztą okazuie to wszyſtko, co sądzić należy o urzędowych donieſieniach Angielskich.

(11) Z znaczną ſiłą powiadacie! lecz ſiła ta do znieſienia oblężenia Kadyxu nie mogła, iak ią Jenerał Graham do 5000 ludzi podaie bydź wyſtarczaiącą. My znaczną tę ſiłę rachuiemy 17,000 a i tak nie była doſtateczną! Zamierzyliście sobie wypłynąć z Kadyxu wodą, a powrocić lądem; lecz inaczey się wcale ſtało.

prywatnych interessow, zamieniła się w ogólny wydział. P. Percewal żądał, aby uchwalono 2 miliony do rozrządzenia Xcia Rejenta, dla obrony Portugalii. Roku przeszłego rozumiano, iż wziąwszy na żołd woysko Portugalskie, wszystkie wydatki woyny tym sposobem zastąpiemy i będziemy głowną stroną, chociaż tylko sprzymierzyńcami bydź powinniśmy. Tym czasem Portugalczykowie maią liczniey sze woysko niżeli my opłacamy; maią 30,000 regularnego i 30,000 milicyi. P Percewal mniemał, iż iego wnioskowi nikt się nie będzie sprzeciwiał.

P. Ponsonby zabrał głos i wyraził, iż w Portugalii nie zaszła żadna takowa odmiana, którąby obowiązywała izbę do uchwalenia żądaney summy. Zdaniem iego ministrowie popełnili naywiększą nie roztropność, obowięzuiąc się traktatem prowadzenia poty woyny na półwyspiu, poki Ferdynand VII. nie osiędzie na oyczystym swoim tronie. Należałoż tak szalony i nie rozsądny przyymować na siebie obowiązek? Kiedyż będzie koniec woynie na takiey zasadzie? Nie raz zapewniano w tey izbie, iż nieprzyiaciel nie zaymuie więcey ziemi w Portugalii nad tę, na którey obozuie, a teraz usprawiedliwiaiąc mowca żądane pomnożenie posiłkow, powiada, iż rząd Portugalski potrzebuie onych, ponieważ obecność nieprzyiaciela nie dozwala mu pobierać z prowincyy publicznych podatkow. Jakże tu iedno z drugim pogodzić? P Ponsonby dalekim iest od poniżania bohatyrskich czynow naszego woyska, nie może iednak pominąć, że dozwoliło wziąść Ciudad-Rodrigo i Almeidę, że opuściło całą Portugaliią aż do Lizbony, i że na całem półwyspiu tego tylko kawałka broniemy. Stamtąd aż do wyparcia Francuzow z całego półwyspia iest bardzo daleko. Do izby należy więc osądzić czyli dla obrony tego kącika ziemi powinniśmy naylepsze nasze woysko i pieniądze poświęcić. Wyrachował potem, iż obrona tey okolicy kosztować będzie do 23 milionow f. szt. (920 mil. zł pol.) Z tych i innych powodow nie zezwalał na uchwalenie żądanych 2 milionow f. szt.

W wyższey izbie naradzano się d. 21 względem tego przedmiotu. Wielu mowiło przeciw wnioskowi, ale nakoniec uchwalono żądaną summę.

Tegoż dnia przypadało w niższey izbie odczytanie kredytowego bilu po trzeci raz. P. Whitbread sprzeciwiał się temu. Mowił, iż mali rękodzielnicy naybardziey potrzebuią wsparcia, a naypewniey go nie dostaną. Większa część bankructw iest skutkiem nierozsądnych spekulacyy; nie podpadły onemu rzetelne domy, ale tylko sami awauturnicy handlowi. Prawdziwą przyczyną upadku naszego handlu iest brak odbytu. Wydanie kilku milionow skarbowych biletow nie przywroci dla naszego handlu odbytu w Europie; pokoy tylko niechay ministrowie zawrą, a nieszczęście ustanie. Kilku członkow mowiło ieszcze przeciw bilowi; ale odczytany i przyięty został. Izba zawiesiła potem swoie posiedzenia do poniedziałku.

Z Amsterdamu d. 9. Kwietnia.

Słychać, iż będzie pułk gwardy i dla Króla Rzymskiego utworzony, który stać będzie w Rzymie załogą, i do niego wzięte także bydź maią woyska z naszych departamentow. Dawni Batawowie mieli

także legiią w Rzymie, która służyła za gwardyą Cesarzow Rzymskich.

Czynią tu przygotowania na uroczystość, która w całem panstwie obchodzona będzie z powodu urodzin Króla Rzymskiego.

Dziś oznaymił Hrabia Celles, iż stosownie do wyroku Cesarskiego pod d. 25 Marca, żydzi Hollenderscy podpadaiący popisowi, mogą także zastępcow byle nie żonatych za siebie stawić. Popisowi z departamentu Zuydersee wychodzą w tych dniach do woyska.

Z Peterzburga d. 27 *Marca.*

Onegday wyiechał JJ. Mość do Twer. Nieprzytomność iego trwać będzie 9 do 10 dni.

Naczelny Jenerał woyska Multańskiego, Hrabia Kamiński, otrzymał pozwolenie oddalenia się od dowodztwa, dla poratowania swoiego zdrowia.

Założony przez testament zmarłego W. Podkomorzego, Hr: Szeremetiew, naywiekszego bogacza z prywatnych ludzi w Rossyi, a może i w Europie, dobroczynny instytut w mieście Moskwie, otworzony w roku przeszłym został, a w Lutym r. b rada iego następuiące rozdala dobrodzieystwa: 1) 24 osierocialych dziewcząt zostało wyposażonych. Posagi ciągnione były przez los, pomiędzy któremi był ieden na 1000, dwa 500, a 10 po 100 rubli. 2) 50 ubogich rzemieślnikow zostało założonych do prowadzenia daley swoiego rzemiosła. 3) Wielu ubogich odebrało w sparcie. 4) Cerkwiom i ubogim znaczne rozdano summy.

Z Kolberga d. 28 *Marca.*

Dziś osadzone znowu zostały brzegi Pomorskie woyskiem przeciw napadowi Anglikow. Port Kolbergski i będące z przodu iezioro obwarowane iest siedmiu batteryami.

Francuzki korsarz nazwiskiem *Szczęśliwy* z Stralsundu, 24 ludzi osadzony, pod dowodztwem Kapitana Sergot, przymuszony został dla uratowania się pod czas burzy, która d. 29 Marca na morzu Baltyckim panowała, w rzucić w morze 5 dział, tak iż tylko z iednym działem i skołatanemi żaglami na przedporcie Kolbergskie przybył i prosił kommendanta twierdzy o wpuszczenie do portu. Dla zachodzących przyiacielskich stosunkow między Prussami i Francyą był nie tylko z naywiększą otwartością i ludzkością przyięty, ale też we wszystko, co mu tylko potrzebne było do dalszey żeglugi, opatrzony i d. 1 b. m. udał się znowu na morze, dla dostania się do Stralsundu.

Z Berna d. 28. *Marca.*

Wczoray udała się deputacya z 9 członkow złożona od tuteyszego rządu do Ambassadorow Francuzkiego i Austryackiego, z złożeniem im powinszowań od tuteyszego kantonu z powodu szczęśliwego rozwiązania Nayiaś. Cesarzowey Maryi Ludwiki Królem Rzymskim.

Seym Szwaycarski zwołany iest, iak zapewniaią, na 16 Kwietnia.

Landman Szwaycaryi wyznaczył deputacyą, która zawiezie do Paryża przed tron Napoleona Wielkiego powinszowania w imieniu ligi Szwaycarskiey z powodu urodzenia się Króla Rzymskiego. Składa ona się z P. Reinhard z Zurich, Landmana Flüe z Unterwalden i Rządowego radzcy Müller - Friedberg z St Gallen.

D O D A T E K

D O № 33.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 24 KWIETNIA 1811 Roku WE SRODĘ.

Z Neapolu d. 18. Marca.

Nayiaś. Król oglądał niedawno wyspy Procida i Ischia. Wszyftkie barki gwardyi i iedna dywizya armatnych szalup towarzyszyły mu do rzeczonych wysp.

W Kaftel Vilari w Kalabryi założony bydź ma znaczny oboz.

Rozmaite Wiadomości.

Gazeta Hamburska umieściła naftępuiący artykuł w iezyku Niemieckim i Francuzkim:

" Gdy wszędzie wzgardzaią lub karzą autorow, wydawcow i roznoficielow paszkwilow, nie można spodziewać się było, ażeby nikczemni nowiniarze poważali się za gwineie Angielskie nadwerężać swoią spokoyność i bezpieczeńftwo. Z tem wszyftkim poftrzegamy ieszcze tu i owdzie artykuły tchnące nienawiścią i złą wiarą. które zaraz iako takie poznać można. Gazety Gotaiska i Lipska umieściły nie dawno artykuły, które ich autorom inną wcale ściągnąć mogą nagrodę, nad tę, o która się ubiegaią. Możnaż iakowe mieć zaufanie w takich pismach! Coż myśleć o tyle zaślepionych redaktorach, którzy bawią tylko swoich czytelnikow wyliczaniem zaszłych w Hamburgu i Altonie bankructw, wyftawuiąc przytem naypowabnieyszy obraz pomyślności Anglii, gdy tym czasem ogłaszane codziennie w Londynie bankructwa przerażaią wszyftkich kupcow, ktorzy powierzyli swoie maiątki spekulantom Tamizy! Przez takież okropne zaślepienie mniema Gazeciarz Bayreitski zabawić swoich czytelnikow wyftawieniem ogromney liczby pobieraiących rękodzielne towary Angielskie, na mieyscu *zatamowanego przez Francyą i pańftwa ligi Reńskiey szczupłego bardzo odbytu tychże towarow.* Podług iego rachunku znayduie się w Indyi 65 milionow potrzebuiących Angielskich towarow, a w trzech króleftwach W. Brytanii 16 milionow; czegoż potrzeba więcey? Gazeciarz ten pewnie nam ieszcze kiedyś donieśie, iż 2 lub 3 miliony Angielskich poddanych założą swoie panowanie na ftałym lądzie. Tym czasem autor ten, który należy do ligi Reńskiey, obawiać śię powinien, aby, gdy przebierze się cierpliwości iego rządowi nie ściągnął nakoniec zasłużoney na śiebie kary.,,

Marszałek Diurok, Xże Friolu, oczekiwany ieft w krótce w Wiedniu.

Mowią o zaślubieniu Xżniczki Hohenzollern-Hechingen z iednym z Xiążąt w Wiedniu.

Podług Badeńskiey gazety wyszła z Frankfortu dywizya Jenerała Friant, przeznaczona ieft do Magdeburga.

Z Konftantynopola piszą, iż Anglicy ponowili żądanie, aby im wolno było posłać na czarne morze swoią eskadrę, pod pozorem walczenia za Turkow przeciw Rofsyi. Lecz Kaimakan Porty odpowiedział, iż Turcy zachowuią dla siebie ten klucz, i nigdy go z rąk nie wypuszczą. Angielski poseł wyrzucał potem dywanowi, iż nie ieft szczerym przyiacielem Anglii. Do tego zarzutu przydał nawet dumne groźby. Ottomański minifter, nie zważaiąc w cale na groźby, oświadczył iak przed 4 laty Ibrahim Halim basza, że Porta przy swoim oporze obftaie i gotowa ieft wyftawić fię na wszyftko, iak dozwolić Angielskiey file przewodzić na morzu czarnem. Dodał do tego, iż Porta potrafi fię sama oprzeć Rossyi, i że państwo Ottomańskie nie znayduie fię ieszcze w takim niebezpieczeńftwie, ażeby potrzebowało obcey pomocy, która ftaćby mu fię kiedyś szkodliwą mogła.

Dnia 22 i 23 Kwietnia 1811.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Na Monetę.	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Pofled nie. Złp.	gr.
Korz: Pszenicy	12	—	11	—	10	—
— Zyta	9	15	9	—	8	15
— Jęczmienia	7	—	6	—	5	15
— Grochu	8	—	7	15	—	—
— Owsa	5	—	4	15	—	—
— Jagieł	20	—	18	—	16	—
— Rzepaku	13	—	12	—	—	—

DONIESIENIA.

Pisarz Trybunału Cywilnego Iwszey Inftancyi Departamentu Krakowskiego do wiadomości powszechney podaie przedaż dóbr Płoki, leżących w Powiecie Krzeszowskim, parafii Płockiey, Departamencie Krakowskim. Dobra te należą do Ur. Ignacego Płockiego mieszkaiącego na Stradomiu tu przy Krakowie pod Nrem 18, na inftancyą W. Petronelli de Verny Geraud, mieszkaiącey w dobrach Kościelcu powiecie Krzeszowskim, zamieszkanie obrane u Patrona Trybunału Cyw. Dep. Krak. P. O. D. Adama Krzyżanoskiego Profefsora Kodexu Napoleona.

Protokuł przyaresztowania przez Burgrabiego Ur. Kowalskiego dnia 20 Grudnia 1810 roku sporządzony. Kopiie iego Ur. Płockiemu, kafsie główney Dep. Krak. w Sądzie Pokoiu Krzeszowskim i Woytowi wsi Płok zoftawione. Wizowany ten protokoł w Sądzie Pokoiu Krzeszowskim 27 Grudnia 1810. Wpisane w xięgi hipoteczne 23 Marca r. b. Vol. 1. Nr. 1. tudzież w Kancellaryi Trybunału, i o tem wszyftkim zoftaie uwiadomiony dłużnik Ur. Płocki.

Stan dobr tych i warunki sprzedarzy złożone przez Patrona W. Adama Krzyżanowskiego, w kancellaryi Pisarza. — Termin pierwszy licytacyi dnia 15 Maia roku 1811. Działo się w Krakowie dnia 8 miefiąca Kwietnia roku 1811.

Syktowski, Pisarz.

Niżey podpisany Notaryusz publiczny Departamentu Krakowskiego przez Rezolucyą Trybunału pierwszey Inftancyi Departamentu Krakowskiego dnia osmego Stycznia, Roku teraźnieyszego tyfiąc ośmset iedenaftego zapadłą do sprzedarzy przez licytacyią kamienicy po niegdy Janie Marczewskim pozoftałey, i tu w Krakowie na ulicy Swiętego Jozefa pod Numerem dziewiędziesiąt trzy, i dziewiędziefiąt cztery ftoiącey, razem złączoney, i do sukcessorów tegoż niegdy Jana Marczewskiego należącey, delegowany, w skutku sprzedaży takowey kamienicy przez publiczną licytacyą po odbytym w dniu dzifieyszym, teyże kamienicy, za summę złotych Polskich cztery tyfiące trzyfta pięddziefiąt siedem w monecie srebrney Courant przygotowuiącym przysądzeniu, do ftanowczego przysądzenia dzien pietnafty miefiąca Maia, Roku teraźnieyszego wyznacza; wzywa oraz życzących sobie też kamienicę, nabydź, iżby w dniu przeznaczonym, to ieft pietnastym miefiąca Maia, Roku bieżącego tyfiąc ośmset iedenaftego przed niżey podpisanym Notaryuszem, w kamienicy iego własney,

tu w Krakowie na ulicy Szpitalney pod Numerem pięćset sześćdziesiąt dwa zamieszkałym, o godzinie dziewiątey ranney ſtawili ſię, i tam swe podania do Protokułu oświadczyli, natym bowiem terminie przerzeczona kamienica ſtanowczo przysądzoną zoſtanie. w Krakowie dnia trzeciego mieſiąca Kwietnia 1811 Roku.

Walenty Lichocki Notaryusz Publiczny Departamentu Krakowskiego.

Niżey podpisany Notaryusz publiczny Powiatu Olkuskiego Departamentu Krakowskiego, przez Rezolucyą Wysokiego Trybunału Cywilnego pierwszey Jnſtancyi Departamentu Krakowskiego dnia 1go mieſiąca Kwietnia Roku teraźnieyszego 1811 zapadłą, do sprzedarzy Wołow Ruskich, sztuk 36 po zmarłym W. Franciszku Swiniarskim w dobrach Wſi Gołonogu w Powiecie Olkuskim leżących, pozoſtałych, w skutku odbycia przedaży pomienionych sztuk 36 Wołow przez publiczną licytacyą dzień 28my Kwietnia r. b. wyznacza. — Wzywa przeto życzących sobie kupienia Wołow takowych, izby w dniu przerzeczonym przed podpisanym Notaryuszem w Olkuszu pod Nrm. 26 w rynku mieszkaiącym o god: 9 ranney ſtawili ſię, i tam podania swoie do Protokułu oświadczyli. W Olkuszu dnia 18 Kwietnia R. 1811.

Jozafat Wiślicki Jego Kr. Xcy Mci Notaryusz publiczny Powiatu Olkuskiego Departamentu Krakowskiego.

Wezwany, i przed Urzędem Notaryusza Publicznego Departamentu Krakowskiego, dnia 6go bieżącego teraz miesiąca i roku poſtanowiony będąc od JW. Jozefa, Jana Nepomucena z Hrabiow Wielopolskich Genzaga Myszkowskiego, Margrabiego Pinczowskiego, orderu S. Stanisława Kawalera, do wszyſtkich zgoła iego intereſsow jeneralnym pełnomocnikiem, uwiadomiam ninieyszemi Publiczność, iż z mocy powyższego pełnomocnictwa i nadaney mi nieograniczoney *władzy*, dawniey uczynioną przez rzeczonego JW. Myszkowskiego Margrabiego Pinczowskiego, na osobę Urodzonego Bartłomieia Byczkowskiego, plenipotencyą całkowicie przed Urzędem Notaryusza Publicznego Departamentu Krakowskiego, w dniu 10 teraźnieyszego także miesiąca i roku odwołałem, i za niebyłą orzekłem, a zatym Wysokiey donoszę Publiczności, że od dnia 10 Kwietnia b. r. 1811 wszelkie tranzakcye przez Ur. Bartłomieia Byczkowskiego w imieniu JW. Margrabiego Pinczowskiego, w żadnym zgoła interessie i pod iakimkolwiek bądź tytułem czynione bydź nie mogą, a zdziałane i od kogożkolwiek przyiete, za żadne i ważności nieſtanowiące będą uważanemi.

W Krakowie d. 11 Kwietnia 1811.

Stefan Juliusz Kolumna Walewski, S. *A. X. W. K. O. S. S.*

Donoszę Prześwietney Publiczności, iż cena Wiedeńskiego cetnara, 138 funtow Polskich wynoszącego, żołtey siarki w pretach, którey mi od miesiąca Sierpnia roku przeszłego od Królewsko-Xiążeco Warszawskiego Rządu Kommissyi górniczey dyſtrybucya ieſt powierzona, do 95 zł. pol. w grubey monecie za gotowe pieniądze zniżona zoſtała, którey ile kto chce, doſtać u mnie może. W Krakowie dnia 9 Kwietnia 1811.

Piotr Steinkeller.

Franciszka Kotulina, włościanka ze wsi Dąbrowka, do państwa Scieiowic należący, nie maiąc od 3 lat o mężu swoim Franciszku Kotuli, który był do woyska Auſtryackie wydany, żadney wiadomości czyli żyie lub umarł; uprasza zatem na miłość bliźniego tych wszyſtkich, którzy wiedziećby mogli o życiu lub śmierci, rzeczonego iey męża Franciszka Kotuli, aby raczyli donieść do Redaktora Gazety Krakowskiey, a wyłożony na to koszt przyrzeka im wynagrodzić.

Podaie ſie do wiadomości, iż pewny Pan życzy sobie mieć do zarządzenia dóbr swoich człowieka zdatnego, przy dobrey konduicie i zaletach z pensyą roczną tyſiąc pięćset zł. pol. w dobrey monecie i ordynaryą przyzwoitą. Żąda także, aby od wchodzącego w obowiązki kaucya z czterech tyſiecy zł. pol. w dobrey monecie była złożona, od których procent przyzwoity w każdym roku pobierać będzie, poki tylko w obowiązkach swoich zoſtanie. Życzący sobie takiego mieysca, ma ſię udać o informacyą do Redaktora Gazety Krakowskiey.

Intendentura Dóbr i Lasow Narodowych Departamentu Krakowskiego umocowana Reskryptami JW. Radzcy Stanu, Glnego Dóbr i Lasow Narodowych Dyrektora z dnia 4go Marca do liczby 81 i 11 Kwietnia r. b. do liczby 420 zapadłemi, wypuści w 3ch letnią dzierżawę, zacząwszy od 1go Czerwca 1811 do ostatniego Maia 1814 *inclusive* Dobra poniżey wyrażone:

Ekonomiia Jaworznicka.

Folwark Jaworznicki z wsiami.
Jaworzno.
Długoszyn.
Luszowice.
Jeleń.

Folwark Byczyński z wsią.
Byczyna.

Folwark Cięzkowski z wsiami.
Cięzkowice.
Bor Biskupi.
Szczakowa.
Bukowno.

w Ekonomii Biało Promnickiey.

Folwark Xiążniczki z wsią.
Xiążniczki.

w Ekonomii Stopnickiey.

Starostwo Szydłowskie.
Miasteczko Szydłow z propinacyą w domach tamże Skarbowych, oraz czynszami &c. podług Inwentarza.

Folwark Gacki z wsiami.
Gacki.
Wola Zyznowa.
Wolica.
Solec.

Folwark Brzeziński z wsiami.
Brzeziny.
Osowka.
Rudki.

Folwark Potocki z wsiami.
Potok.
Zyciny.

Do tego:

Folwark Czyzowski z wsiami.
Czyzow.
Wulka Wąkopna.
Woyteczki.

Folwark Osiński z wsią.
Osiny.

Do tego:

Miasteczko Pierzchnica z wszelkiemi użytkami, iakie tam Skarb posiada. Woytostwo tamże sytuowane.

w Ekonomii słomnickiey.

W Szkalbmierzu.
Scholasterya po Lochmanie.
Kanonia Prebendą drugą zwana po Minockim.
Wieś Niegosławice z wsią.
Nawarżyce i Folwarkiem Przeręb.
Zagorżyce z Folwarkiem Przestonsko.
Dawniey do Opactwa Swieckiego Jędrzejowskiego należące.

w Ekonomii Czernichowskiey.

Folwark Czernichowski z wsiami.
Czernichow.
Węglarka.
Kłokoczyn.
Przeginia i
Rybna.

Folwark Czułowski z wsią.
Czułow.
i Czułowek.

Chcący takowe Dobra zadzierżawić maią się dnia 6 Maia i następnych dni, w godzinach rannych i po obiednich przed Kommissyą do licytacyi wyznaczoną w domu Prefektury Departamentowey stawić i nietylko w przyzwoite wadium iota część pretium fisci wynoszące, ale też kaucyą natychmiast złożyć się maiąca, lub w stosowne deklaracyą, przed Notaryuszem Publicznym zeznaną, a Skarb od wszelkich szkod z possessyi 3ch letniey, lub odstąpienia licytacyi, albo ucisku włościan zasłaniaiącą zaopatrzeć. Zeby zaś każdy z chęć maiących licytowania, wcześniey o kondycyach kontraktowych, Edukcie intraty i formie kaucyi, iako też deklaracyi przed zaczęciem licytacyi złożyć się powinney, dokładną powziął wiadomość, wolno iest od ogłoszenia ninieyszego obwieszczenia, w biorze Intendentury rozpatrzeć się dla wcześnieyszego przyyścia z gotową do aktu licytacyi rzeczą.

Komar, Intendent.
Bogusławski, Sek.

Dobra Strzałkow z przyległościami, Kuchary i Rusinow, mile od Stobnicy z lasem dębowym i sosnowym, którego podług Jeometrycznego rozmiaru znayduie się morgow 754, są do sprzedania. Zyczący sobie nabydź te dobra, może się zgłosić do W. JX. Brudzińskiego, na Kanoniczey ulicy mieszkaiącego pod Nrm. 123, od którego zupełną informacyą poweźmie.